

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

II. Verus allatæ Crucis annus, irrefragabili veteris sculpturæ testimonio
probat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

CAPUT II.

Verus allatae Crucis annus, irrefragabili veteris
sculpturae testimonio probatus.

¹²
Ex Arabicis
litteris anti-
quius cir-
cum fen-
estram scul-
ptis.

Idem Deus, qui pretioso istoc thesauro ditandas Hispa-
nias pro sua bonitate decrevit, converso ad fidem no-
stram Regi sua etiam providentia inspiravit consilium,
in ipso miraculi loco collocandi quaedam monumentaria
gesta, ad omnem posteritatem duratura, & discussura
ambiguitatem, qua posset futuris temporibus subnasci con-
tra ipsius historiae certam veritatem. Huiusmodi unum ex-
hibet Robles pag. 47, quod ait sculptum inveniri in orbicu-
lari limbo fenestrae, ipsi sacello & altari ubi Crux sancta
custoditur lumen inferentis, hoc modo,

Addit autem ibidem Robles, Arabicos istos characteres, et
interpretatione Licentiati Michaelis de Luna, peregrin-
narum linguarum scientissimi, hunc sensum facere: Anno
quingentesimo nonagesimo quarto Arabum, tempore

pore Mahomad, Abuzeyt Rex potentissimus, & triginta homines, in hoc habitaculo conversi fuerunt ad salvamenti veram legem (& hoc, Dei gratia, Cruce duplicata mediante, quam Angeli Dei attulerunt) & alii multi eos comitantes & adjuvantes ad celebrationem: ad quorum memoriam hæ litteræ fuerunt calatæ.

13 Ad hujus inscriptionis intelligentiam scito, omnes eos scimus rem accidisse anno 594 Hegira Arabia populos qui Mahometanam sectantur impietatem, atque imprimis Arabes unde Saracehi Maurici genus ducunt, annorum suorum epocham, quam Hegiram vocant, ducere à fuga Mahometis, quæ (ex consensu omnium in ejusmodi nunc versatorum) cecidit in xv Julii, anni secundum communem Christianis Eræ DCXII. Cumque illorum anni lunares sint, adeoque ordinarie solum numerent duodecim lunationes, constituentem summam dierum CCCXLV; contingit necessario, ut Hegiræ annus I, à xv Julii ductus, finiatur die II Julii sequentis; & annus II ejusdem Hegiræ inchoetur à die III mensis prænominati; & sic consequenter, per dies XII retrogradiendo, anticipatur semper anni cujusque Arabici initium; ac tandem eo pervenitur, ut nostri Januarii Kalendis inchoatus talis annus Arabicus, in Decembri ejusdem nostri anni finiatur; sicut accidit anno DCXL, quando annum XIX Hegiræ, I Januarii cæptum, adeoque anno 1198 Eræ vulgaris Christianæ eodem anno nostro & XX Decembris, annus XX ipsius Hegiræ. Ita fit ut eodem circulo singulis triginta duobus annis recurrente, supra annorum nostrorum numerum excrescat anno uno numerus annorum Arabicorum; utque eorum annus DXCV sub isto inequali progressu initium sumat XII Novembris anni nostri MCXCVII (alias si equaliter progressum fuisset) inchoandus in Julio anni nostri MCCXV) finiaturque die ultima Octobris anni nostri MCXCVIII. Intra quod spatium temporis verosimiliter dicimus conceptum, quin & (ante cujus finem natus Sanctus) natum fuisse Sanctum Regem. Si quidem, juxta Rodericum, ad regni Castellani solium sublimatus est anno ætatis suæ XVIII; anno autem Christi MCCXVII XXXI Augusti. Natus ergo ante finem anni MCXCVIII, incertum quo, die, sicis

sicuti incertus etiam dies est quo S. CRUX allata fuit; sed quod pro die III Maji praesumptio stet, ex eo quod hunc diem annue festivum Caravacenses habeant, teste Onclio infra citando. Presumere tamen licebit, circa exaltata Crucis festum mense Septembri natum esse Ferdinandum, & vere ante XVII Decembris anni MCXCVII (ut vult Zuniga) datum est diploma à patre jam conjugato signatum XVI Kalend. Januarii Era MCCXXXVI.

imperante
in Hispania
Mahomad.

14. Iste autem annus Christi MCXCVIII, ad quem praenotati characteres Caravacani (ut jam diximus) reducuntur, praecise nos adducit ad tempus imperantis apud Mauros Mahomadi; qui videtur post cladem, anno MCXCV Christianis ad Alarcum illatam, successisse patri suo Miramolino, in Africam compositis induciis regresso; quique his finibus longe majorem ad Navas Tolosanas cladem retulit, quanta etiam ipse creditur in patriam remigrasse, relicto pro se in Hispania fratre suo Zeyt Avozecrih, sicut eum nominat Rodericus. Quidquid autem sit de ista successione, dicit Rebles pag. 20 Mahomadum obiisse proximo post cladem, & reditum in Africam anno: atque ita destruit, quod maxime probatum ex suppositio Zamorensi cupiebat, de anno MCCXXXII: si quidem tum non amplius vivebat Mahomad, qui imperante res contigit. Mirum est autem, quod in annis Arabum ad communem calculum reducendis, neglecta methodo quam agnoscit tradi à Marmolo in historia Africana, & à Mariana in Hispana (utique talium intelligentissimis) maluerit sequi Pinedam, docentem, quod Maori Lunares annos suos equaverint Solaribus triennali quodam minus mensis embolismo, atque ita fecerint, equales nostris. Nam etiam hoc posito (quod tamen non probatur in usu civili voluisse) posito etiam, quod Epochæ Hegiræ praedicta sumenda sit ab anno DCXXX (quod etiam non recipitur) ad annos DCXXX additi anni DCCIV non plures faciant quam annos MCCXXIV, atque ita transitur aetas Mahomadi nec tamen obtinetur annus qui pretenditur MCCXXXII.

quorum nihil
convenit
cum fig-
mentis Hi-
guera;

15. Subversis in hunc modum Higuera figmentis, & vel ex una Caravacensi inscriptione falsitatis convictis, corrumpit

677114

Omnia quaecumque Castellani Arragonique scriptores nonnulli, ab eodem Higuera suffarcinati, aut propriis porro conjecturis subnixi, addiderunt caep̄ta semel fabula; ut quod Abuzeyt fuerit ille à Roderico nominatus Avozecrith, frater Mahomadi; quod fuerit Rex Murciae, Valenciae, & Caravacae; quod Ferdinandi atque Iacobi, Regum Castellae & Aragoniae, armis concussus, pacis petendae causa Concham venerit; quod Genesii Presbyteri hospitio illic usus, facultatem ei fecerit Caravacam excurrendi; quod post miraculum, regno expulsus sit à rebellibus subditis: quod ad eundem Ferdinandum confugerit cum uxore & filiis, Alfonso & Ferdinando supra fontem dictis; multisque donatus possessionibus, post rem fideliter contra Mauros gestam in obsidionibus Cordubensi atque Hispalensi, apud Concham consenuerit, & vixerit usque ad annum MCCLXX octogenario major; quod denique praedictis filiis relinquens quidquid possidebat, dono Jacobi Regis, in regno Valentino jam Christiano, alias in Murciensi Regno possessiones dimiserit Hospitali S. Jacobi Conchenfis.

quibus tamen aliorum nova conjectura nituntur.

16 E contra, invento semel vero anno miraculi Caravacani, longe verosimiliori conjectura opinari quis posset, quod Abuzeyt, tunc cum res ageretur Rex dumtaxat seu Regulus Caravacanus, sub Alfonso IX S. Ferdinandi avo etiam Rex Conchenfis fuerit, sub imperio tamen potentioris unius Mahomadi (uti Maurorum mos ferebat) qui ipsa Concha totaque circum regione amissa anno MCLXXVII, vitam ac libertatem pactus à victore Castellano, permissus sit arbitrio ac lege sua vivere Caravacae cum titulo regio. Quod Mauris circa annum MCXCV erectis praesentia Regis Almahadi, immani cum exercitu ab Africa appulsi in subsidium Mahomadi, ipse Abuzeyt eisdem se conjunxerit, recuperandi regni spe magna plenus. Quod pugna & victoria ad Alarcurim de Christianis relatæ particeps, ex eoque ferocior erga eosdem, complures Caravacam abduxerit captivos, interque eos etiam Sacerdotem unum. Quod denique eo Missam celebrare jussu factum sit miraculum, quo motus Rex ad fidem Christianam accesserit; cujus liberius exercendae causa
Caravac-

Pro illis alia verosimiliora suggeruntur.

Caravacense oppidum Alfonso tradiderit, accepta in turri quadam prope Concham, qua etiam hodie à tali incolâ nomen suum retinet. Nihil tamen istorum velim asserere, præter annum gestæ rei, sicut eum accepi, eundem quo S. Ferdinandus natus dicitur; ad cuius proinde laudem nonnihil faciat Apparitio istius sanctæ Crucis, velut presagium nascituri mox Principis, per quem Crux exaltanda plurimum, atque ad sacræ Religionis cultum reducenda essent omnia istæ cis mare Maurorum regna, vel saltem tributo subjicienda.

Alia ejusdem historia monumenta in picturis antiquis,

17 Cetera que ibidem Caravacæ inveniuntur monumenta, ad rationem temporis indifferentia sunt, historia tamen veritatem confirmant; ideoque sicut relatâ à Roblesio, hic etiam referri digna. Ac primo in pariete collateraliter altari, quod est in capella sanctæ Crucis ad latus Evangelii, cernitur pictura Regis, equo insidentis & toga cerulea induti; juxta quem stare videtur multus populus, Clericum captivum adducens; in ora autem togæ extima, vultus acupictæ cernuntur hæ notæ:

D NVL B O R R H E E S V I N
S E L O N E X H I N S I E T T

in inscriptionibus Arabicis,

quas Licentiatuſ Petrus de Luna sic interpretatur: In memoriam meæ conversionis & ad gloriam Dei obtuli hanc Regiam vestem; ad induendam eam in capella sanctæ Crucis, propter solennitatem festi.

18 In arcu etiam sellæ equestris, cui Rex videtur insidere, similiter notati leguntur characteres hi

Q M R O N A D R A M O

ideſt, Cum hoc equo exaltavi Legem Dei, & vici inimicos ejus in prælio multis vicibus. In altero pariete latere, ad cornu Epistolæ, exprimitur disputatio Regis & sacer-

sacerdotum ejus cum Clerico, Rex autem sedet in sedili,
 Clericus vero stat atque incipit Missam, interim dum An-
 geli dimittunt Crucem, quæ est magnitudine ac forma
 quam expressimus. Circa prædictas vero inscriptiones,
 unum te monitum, lector, velim, solam ultimam, in lo-
 cum alterius elegantius nonnihil pridem sculptæ, sed inter ^{nescio an}
 operarum manus deperdito, recens sculptam, plane ex ^{illis recte}
 forma characterum Roblesianorum, habere formam scribendi
 Arabicam, à dextera ad sinistram, nostræ contrariam;
 idque casu potius quam consilio, quia oscitabundus sculptor
 non cogitavit propositam sibi formam invertendam fuisse
 in sculptura, ut similis exemplari Roblesiano impressio
 evaderet. Retinendam tamen eandem putavi: vehe-
 menter enim suspicor, id, quod hic error videtur, veri-
 tatem esse genuinam; & prius ipsum Roblesii sculptorem
 erravisse, adeoque omnia à dextris ad sinistram ducenda
 fuisse, contra quam factum videmus. Invenio enim inter
 veteres schedas (Rosweidine, an Bollandi nescio) eadem
 omnia descripta à dextris ad sinistram, & opinor Carva-
 cã fuisse missa ad corrigendum prædictum errorem, si quando
 Roblesii liber hic recuderetur. Certius hoc poterunt præ-
 sentium oculi, ad quos me refero, æstimare. Pergo igitur ad
 id quod ultimo loco sic refertur:

19 In pariete qui est e regione altaris, ubi est fenestra ^{ubi etiam}
 rotunda, de qua supra, conspiciuntur duo Sacerdotes Mauri, ^{repræsentan-}
 tum aliis magnæ gravitatis personis, assistentes baptismo ^{tur baptis-}
 Regis; qui baptizatur à quodam nostro Sacerdote, eodem, ^{mus Regis}
 quantum ex faciei lineamentis apparet, qui captus fuerat &
 Missam dixerat. Rex vero ad pedem Fontis sacri ap-
 paret genuflexus, manibus junctis hilari vultu cum
 magna devotione: juxta autem assistit Regina togata
 magnæ majestatis, & circa oram toga videntur hæ notæ:

ANQP22BES LOSTEV EN
CETTQISQ LQAYDESEC

Ego Regina Heyla, nunc Helena, uxor Abuzeith & duo filii mei, fuimus conversi per Dei gratiam ad sanctam fidem: in cuius rei memoriam hic effigiata sum. Quia hi characteres vulgo non intelligebantur, ideo conversionis hujus notitia sic videtur abivisse ex memoria hominum, ut e contra crederetur Regina obstinasse animum in superstitione patria. Caci enim apud sanctam Crucem recitant quamdam precationem, in qua, nulla facta conversionis secute mentione, solum dicitur Regina, intellecto miraculo, mansisse Moratalla, ubi erat, quasi ad virum numquam reverterit: quod tamen ex eo silentio non absolute sequitur, & preter solitum facit Robles ipsa talis comprecationis verba non exprimens. Potius dixerim, primo indignatam marito ad Christum converso Moratalla mansisse; postea vero cognita miraculi certitudine, eidem reconciliatam ac simul baptizatam fuisse. Ipsas picturas si nancisci in tempore potuissem, etiam hic ari incisas dedissem: fortassis id alibi adhuc facturus.

20 Productis hunc in modum quæ pollicebar monumentis, omniū de re gesta antiquissimis, eoque præsertim quo circumstantiam temporis edocemur expenso, quod solum aduersus quæcumque Higuera fragmenta sufficere posset, finieram Paragrophum: cum iterum Roblesii librum revolvens, inveni pag 45 testimonia duo, si vera forent, justam dubitandi causam injectura; non tamen originalibus suis verbis expressa (quod sane oportuerat) sed propria ipsius Roblesii phrasi. Et tamen proponenda iudico, ne quis, Higueram forte defensum excusatumque volens, minus sincere egisse me queratur. Constat, inquit Robles, per historiam quam Rex Jacobus composuit, quod Abuzeyt erat Rex Murciae & Valentia anno MCCXXV, quando prædictus Jacobus obsedit Paniscolam, diu antequam expeditionem contra Baleares fusciperet; quodque idem Abuzeyt, ut

Obijciant
quadam
Chronica,
nec verba
eorum pro-
ferenti,

ut talis, obtulerit Jacobo partem reddituum Regnorum suorum, qua delinitus in Aragoniam reverteretur. Constat etiam ex Historia generali Alfonso Sapientis, quod anno vi Ferdinandi Regis, patris ejus, dictorum Regnorum Regem agebat Zeyt Abuzeyt: quodque clientelæ Ferdinandi se subiecerit Conchæ, ne porro, sicut jam aliquoties fecerat, infestaret ditiones suas inferendo iis bello. *Ex his autem sequeretur Abuzethum primis octo vel decem annis regni Ferdinandi necdum fuisse Christianum.*

21 Sed contra, ex ipsius S. Ferdinandi Actis Chronicaque ^{opponitur fides certior Chronica Ferdinanda.} observo, primam illius incursionem in Mauros, qua Quesadã cepit Ubetæque & Beatix fines vastavit, cadere in annum regni ejus septimum. In iisdem etiam nullum invenitur vestigium belli, unquam ab eo contra Valentix Regem gesti, quem Arragonis subigendum relinquebat, ipse in Baticam vicinæque regna occupanda intentus. Non etiam invenimus quod in Mauricani Imperii partitione Valentia & Murcia, nedum Caravaca, communem unum Regem habuerint: invenio autem Regem Murcia, Abenhud dictum, Ferdinando primum se subiecisse anno MCCXL. Denique confundere omnia videtur Robles, dum sibi credi postulat, quod Zeyt Abozecrith, Mahomadi apud Rodericum frater; Zeyt Abuzeyt ex inscriptione Caravacensi noscendus; & Zeyt Benceit nuncupatus apud Arabes, & fortassis in Historia Jacobi Regis; non solum convenient nominibus, unum idemque valentibus (quod gratis presumitur) sed etiam una eademque sint persona; cum istis de quibus agimus seculis, inter Christianos Hispania Reges tot inveniuntur vixisse Alfonso, Sancii, Ferdinandi &c, tam inter se varii quam nominibus iidem.